

Ophavsret på nettet

- af advokat Peter Lind Nielsen, Advokatfirmaet Bender.dk

Flere og flere virksomheder har fået øjnene op for hvilke muligheder Internettet egentlig tilbyder i form af et hurtigt kommunikationsmiddel (E-mail) og informations- og markedsføringskanal i form af hjemmesider, hvor det er muligt for relativt beskedne beløb at lave markedsføring, informere om virksomheden samt sælge produkter. Internettets betydning er stadig stigende, og vil især efter der bliver skabt mulighed for betaling med DanKort direkte over Internettet blive en stadig større del af mange virksomheders markedsføring.

Mange opfatter Internettet som det vilde vesten, hvor de lovløse regere, og hvor der ikke gælder andre regler end net-jungle-loven, efter hvilke næsten alt er tilladt, og hvor alle andre regler og love er ophævet.

Det skal dog indledningsvist slås fast at de danske love også gælder i "Cyberspace", i hvert fald hvis der er tale om uenighed mellem danske virksomheder/personer. Der vil i denne artikel ikke blive redegjort for de forholdsvist komplicerede regler vedrørende internationale tvister.

Jeg skal kort forsøge at redegøre for, hvilke regler man navnlig skal være opmærksom på ved design af hjemmesider, og samtidig kan artiklen bruges med omvendt fortegn, af de der måske føler sig krænket af andres handlinger på nettet.

Er en hjemmeside omfattet af Ophavsretsloven?

For at en tekst eller et billede er beskyttet efter Ophavsretsloven, kræves det at der er tale om et "værk". For at man kan betragte en hjemmeside som et værk kræves det at der har været lagt en skabende indsats bag design af hjemmesiden. Man kan imidlertid ikke indfortolke en eller anden form for kvalitetsgrænse. Udgangspunktet er derfor, at selv forholdsvis simple hjemmesider er beskyttet efter Ophavsretsloven.

Også enkelte dele af hjemmesiden vil ofte være beskyttet fx billeder, tegninger og tekst.

Mange tror at det kræver noget ekstra, fx en registrering, for at et værk er beskyttet i.h.t. Ophavsretsloven. Det er imidlertid ikke korrekt. Fra det øjeblik hjemmesiden er lavet vil indholdet være beskyttet i.h.t. Ophavsretsloven. Det lille © man ofte ser, har ingen juridisk betydning, men er blot en henvisning til, at indehaveren af værket i hvert fald selv mener, at der er tale om et værk der er beskyttet i.h.t. Ophavsretsloven.

Brug af tekst på hjemmesiden

Da selv forholdsvis korte tekster fx et digt på 2 linier kan være beskyttet af Ophavsretsloven skal man som udgangspunkt afholde sig fra at bruge andres tekster, medmindre man har fået en udtrykkelig tilladelse til dette. Det er tilladt i meget begrænset form at citere fra andres værker, men der skal ofte ikke meget til før denne ret til at citere, i stedet bliver en overtrædelse af Ophavsretsloven.

Det er således udelukkende ophavsmanden, den der har skrevet teksten, der kan give tilladelse og bruges teksten uden tilladelse, krænker man ophavsmandens eneret.

Beskyttelsen i.h.t. Ophavsretsloven gælder i 70 år regnet fra det år ophavsmanden døde.

Uanset om man har fået tilladelse til at bruge teksten eller beskyttelsen er ophørt fordi der er gået mere end 70 år fra ophavsmandens død, skal man altid i forbindelse med gengivelse af teksten angive ophavsmandens navn.

Ofte opstår spørgsmålet om hvem der egentlig har ophavsretten til et værk fx en tekst. Som udgangspunkt er det den/de der har lavet værket fx et reklamebureau hvis der er tale om en firma-brochure. Det vil derfor være reklamebureauet der skal spørges hvis man vil anvende tekster fra denne brochure. Mange kunder er dog af den opfattelse at de har fået ophavsretten til at bruge det materiale reklamebureauet har lavet, idet de jo har købt og betalt for at få lavet denne brochure.

Det er imidlertid en fejlagtig opfattelse. For det første har fx reklamebureauet ejendomsretten til skitser, layout, rentegninger m.v. medmindre anden aftale er indgået jf. GA's standardbetingelser pkt. 5.1. og 5.2. For det andet kan virksomheden eller et hyret web-design-firma ikke blot scanne eller indtaste dette materiale og bruge det til design af en hjemmeside, da virksomheden som udgangspunkt alene har fået retten til at anvende reklamebureauets materiale i analog form fx i form af papirbaseret materiale (fx en reklamefolder). Virksomheden må således ikke uden videre anvende dette brochure-materiale til design af hjemmesiden, medmindre der er indgået en aftale om at materialet også må bruges til dette.

Hvis man således får til opgave at designe en virksomheds hjemmeside, skal man altså være påpasselig med uden videre at anvende kundens reklame- og brochuremateriale, og i stedet få undersøgt om man i givet fald krænker en kollegas ophavsret. Samtidig skal man altid huske at nævne ophavsmandens/reklamebureauets navn selvom man har fået lov til at anvende dennes materiale.

Brug af billeder og anden grafik på hjemmesiden

Fotografier, uanset om det foreligger i billede-, negativ- eller digital form er som udgangspunkt beskyttet i.h.t. Ophavsretsloven. Også ved benyttelse af billeder skal man altså spørge fotografen, eller den der har fået retten overdraget om lov til at benytte billedet på en hjemmeside.

Ved fotos skal man imidlertid sondre mellem hvad der kaldes fotografiske værker og alm. fotos. Fotografiske værker kan beskrives som fotos hvor der er udvist en vis skabende indsats for at tage fotoet, og hvor selve fotoet kan betegnes som et kunstværk. Det kan være en speciel opstilling eller at fotoet er taget på en helt speciel måde. Den eksakte grænse mellem hvornår et foto er et kunstværk eller bare et alm. foto kan selvsagt være meget vanskelig at fastlægge.

Er der tale om kunstværk er fotoet beskyttet efter de samme regler der gælder for fx. tekster, jf. ovenfor. Er der imidlertid tale om et alm. foto, er beskyttelsestiden kun 50 år efter udløbet af det år hvor fotoet blev taget, og er fotoet fremstillet før den 1. januar 1970, og er der tale om et alm. foto er det slet ikke beskyttet efter ophavsretsloven.

Også ved fotos gælder det at man ved gengivelsen skal angive fotografen.

Er der tale om en tegning eller grafik, må det afgøres efter Ophavsretslovens regler om særpræg og skabende indsats om der er tale om et værk der er beskyttet i.h.t. Ophavsretsloven. Ved tegninger skal der forholdsvis lidt til før disse er beskyttet i.h.t. Ophavsretsloven, mens det omvendte generelt må gælde for egentlig grafik/opsætning. Hvis man kunne få ophavsret til en bestemt grafik eller opsætning af en hjemmeside, ville man hurtigt nå en grænse for hvorledes hjemmesider kunne varieres, og der skal derfor være tale om grafik/opsætning der adskiller sig fra andres grafik/opsætning, samt der skal ligge en vis grad af arbejde bag designet.

Man skal dog være varsom med at lave hjemmesider der ligger for tæt op ad andres hjemmesider hvad angår grafik og opsætning, fx. menupunkter og den grafiske brugergrænseflade. Beskyttelsen for grafik og opsætning vil være forholdsvis snæver, og de to hjemmesider skal således ligne hinanden temmelig meget før man kan sige at der foreligger en ophavsretlig krænkelse.

Brug af musik på hjemmesiden

Lyd- og musikmateriale er også som udgangspunkt beskyttet i.h.t. Ophavsretsloven, og man må derfor ikke bare lægge musik ud på hjemmesiden. Det må tilrådes at man tager kontakt til ophavsmanden

eller måske endnu bedre til de såkaldte forvaltningsorganisationer fx. Koda. Man skal som udgangspunkt betale en afgift for at benytte musik på Internettet. Man kan få mere at vide om retten til at bruge musik på hjemmesiden på Kodas hjemmeside www.koda.dk.

Hvad gør man, hvis man vil bruge andres værker ?

Hvis man er i tvivl om man må benytte en tekst, et foto eller andet materiale en anden har lavet må det tilrådes, at man finder den der har skabt værket - hellere spørge en gang for meget end en gang for lidt. Det kan være vanskeligt at finde ophavsmanden, og der eksisterer ikke noget fælles-register hvor man kan søge disse oplysninger, men ukendskab til ophavsmandens identitet, adresse m.v. er dog ikke nogen undskyldning, og fritager ikke for ansvaret.

Det er op til ophavsmanden at give tilladelse til at udnytte værket, ligesom det er op til ophavsmanden at bestemme prisen for denne udnyttelse.

Hvor går grænsen ved benyttelse af links til andres hjemmesider ?

En af de store fordele ved Internettet er at man kan benytte genveje - de såkaldte links, hvor man ved et enkelt tryk kan komme til andre sider, også andres hjemmesider.

Det antages at man har ret til at benytte links til andres hjemmesider, men det må anbefales at man følger disse **regler**:

- ✓ Henvisningen til linket skal være loyalt og må ikke sættes i en krænkende sammenhæng som fx. "Se konkurrentens makværk ved at trykke her", ligesom man skal kunne se at der er tale om en andens hjemmeside.
- ✓ Ved benyttelse af linket skal man tydelig kunne se, at man nu befinder sig på en andens hjemmeside. Man skal altså passe på med at benytte "frame-teknologi", hvilket betyder at man ikke uden aftale må sætte hjemmesiden op så man tror at man stadigvæk befinder sig på samme hjemmeside
- ✓ Generelt skal man også passe på med at benytte andres varemærker/logoer som link-objekt. Logoet må alene tjene som link-knap og altså ikke anvendes som en del af en reklame.

Hvad sker der, hvis man krænker andres ophavsret m.v. ?

Krænker man en andens ophavsret, risikere man for det første at der nedlægges forbud mod hjemmesiden, hvilket medfører at hjemmesiden skal nedtages eller den beskyttede del skal fjernes. Herudover risikere

man at skulle betale erstatning og/eller bøde og i værste fald straffes overtrædelsen med hæfte. Og uanset at man betaler erstatning m.v. medfører dette ikke at benyttelsen bliver lovlig.

Det er både virksomheden der ejer hjemmeside og det designbureau der har lavet hjemmesiden der risikere straf, og man kan som designbureau ikke overfor ophavsmanden fraskrive sig ethvert ansvar, ligesom det nok vil skabe alvorlige problemer for designbureauet hvis de har lavet en hjemmeside for en kunde og det efterfølgende viser sig at kunden bliver mødt med et erstatningskrav og et krav om at hjemmesiden skal nedtages.

Anden relevant lovgivning

Ud over Ophavsretsloven, skal man naturligvis passe på med at gengive andres varemærker og logoer uden tilladelse, da der kan være tale om en overtrædelse af Varemærkeloven. Især hvis indehaveren af en hjemmeside fx. sælger parallel-importerede varer skal man være varsom med at gengive varemærker og logoer, navnlig hvis gengivelsen giver indtryk af at virksomheden er autoriseret forhandler.

Også Markedsføringsloven er relevant, da en hjemmeside kan være i strid med generalklausulen i §1 ved at indeholde oplysninger der kan være i strid med god markedsføringsskik, eller i strid med forbudet mod at benytte andres kendetegn eller lignende som kan være forvekslelige. Markedsføringsloven gælder samtidig med Ophavsretsloven, og man kan derfor godt lave en hjemmeside der ikke krænker ophavsrettigheder, men hvor hjemmesiden fx. ligner en konkurrents hjemmeside så meget at de er forvekslelige, hvorfor Markedsføringsloven overtrædes.

Endvidere gælder Markedsføringsloven i øvrigt, herunder fx. at markedsføringen ikke må være vildledende eller nedsættende, ligesom diverse reklamekodekser naturligvis skal overholdes ved markedsføring/reklamering på en hjemmeside.

Kilde: www.1klik.dk